

A Pécsi Ítéltábla a (jogtanácsos neve) (jogtanácsos címe) által képviselt **L. rendű felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a (képviselő neve) (képviselő címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Pécsi Törvényszék 2018. március 1-jén kelt 14.P.20.655/2016/47. számú ítélete ellen a felperes által 48. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a Szekszárdi Járásbíróság előtt 2.B.234/2012. ügyszám alatt büntetőeljárás volt folyamatban a felperes korábbi törvényes képviselőjével és társaival szemben. A nyomozás során a Kaposvári Nyomozó Ügyészség 2011. június 3-án házkutatást tartott a felperes szekszárdi székhelyén, a felperes könyvelési iratait lefoglalta, és beszállította az ügyészségre. A nyomozó ügyészség által készített Ny.37/2010/8-11. számú foglalási jegyzőkönyv 9. oldal 62. pontja rögzítette, hogy a felperes könyvelési anyagából lefoglaltak "bank, pénztár és vegyes könyvelési bizonylatokat 2005. január 1- 2011. napjainkig bezárólag 1-130-ig sorszámozott dossziékban". A lefoglalt dolgokról a Kaposvári Nyomozó Ügyészség összesített bűnjeljegyzéket készített, annak 03. tételszáma alatt " bank és pénztár vegyes könyvelési bizonylatok 2005. január 1-től 2011. júniusáig 1-135-ig sorszámozott, összesen 135 dossziében" megnevezéssel sorolt fel okiratokat. Az összesített bűnjeljegyzék további bankkal és pénztárral kapcsolatos okiratokat is felsorolt, 43. tételszám alatt "2011. március pénztár 1. dosszié, benne 88 db iratgyűjtő", 44. sorszám alatt "2011. március pénztár 2. feliratú dosszié, benne 43 db műanyag iratgyűjtő", 47. sorszám alatt "T. Bank 2011. március feliratú dosszié, benne 21 db számlakivonat 0042-0061-ig - 1 db számla eredeti példánya", és 48. tételszám alatt "2011. március bank pénztár feliratú dosszié benne műanyag dosszié, amelyekben összesen 40 db készkiadással kapcsolatos iratok +1 db összefűzött irat (8 lap), bank és pénztárbizonylatok TÁMOP pályázati pénzes kifizetés".

A bűnjeleket az alperes bűnjelkezelője 2012. május 4-én vette át a nyomozó ügyészségtől, azok 2016. szeptember 14-ig álltak az alperes kezelésében és őrizetében, akkor a bűnjeleket átadta a Zalaegerszegi Törvényszék Gazdasági Hivatala részére.

Az alperes bűnjelkezelője Bj-I/.../2012 szám alatt kiállított bűnjeljegyzékben sorolta fel a nyomozó

ügyészségtől átvett bűnjeleket. Az összesített bűnjeljegyzékben 3. tételszám alatti 135 dossziét megbontva tüntette fel, 3/1 tételszám alatt a "bank és pénztár vegyes könyvelési bizonylatok 2005. január 1. 21 db" 3/2 tételszám alatt "bank és pénztár vegyes könyvelési bizonylatok 2008. január 1. 114.000 db" megnevezéssel.

A Szekszárdi Járásbíróság 2.B.234/2012/799. számú ítéletével a bűnjelként kezelt iratok lefoglalását megszüntette, és - más iratok mellett - "a 3/0 tételszám alatti bank és pénztár vegyes könyvelési bizonylatok 2008-2011 135 db" megnevezésű iratokat a felperes részére rendelte kiadni.

A felperes törvényes képviselője 2015. május 16-án, majd azt követően több alkalommal kérte a lefoglalt okiratok közül a 2011. március, április, május és június 3-ig keletkezett bank, pénztár és vegyes könyvelési bizonylatok kiadását a háttér dokumentumokkal együtt, illetve azokról hiteles másolat megküldését. Arra hivatkozva, hogy a bíróság az irat megküldési kérelmének nem tett eleget, 2015. szeptember 16-án panaszt terjeszt elő a alperes elnökéhez. A alperes elnöke tájékoztatta a felperest a Gazdasági Hivatalnál a 2.B.234/2012. számú büntető ügyhöz kapcsolódóan kezelt bűnjelek és azok kiadása tekintetében tartott ellenőrzés eredményéről, arról, hogy a panasszal érintett bevételi- és kiadási pénztárbizonylatok közül a 2011. március 1-től 2011. március 31-ig tartó időszakot felölelő bizonylatok a bűnjelraktárban fellelhetők, a 2011 április 1-től 2011. június 1-éig tartó időszakot felölelő bizonylatok nincsenek az átvett bűnjelek között.

A kérelmére kibocsátott fizetési meghagyással szemben előterjesztett ellentmondás folytán perré alakult ügyben a felperes a keresetében 826.500 Ft és annak 2015. május 21-től számított késedelmi kamata, valamint a perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetének jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6: 549. § (1) bekezdését, valamint a kártérítési felelősség közös szabályait hívta fel. Arra hivatkozott, hogy a alperes bűnjelkezelési időszaka alatt 8.265 db okirata tűnt el, amelyek pótlásával okiratonként 100 Ft másolási díj merül fel költségként, ami miatt őt 826.500 Ft kár érte azzal, hogy az iratokat az alperes kérelme ellenére nem adta ki.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkozott, a Kaposvári Nyomozó Ügyészségtől átvett iratok jelenleg is fellelhetőek, a felperes nem igazolta azt, hogy az iratok eltűnése folytán őt kár érte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest 50.100 Ft perköltség megfizetésére. Rögzítette, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépéséről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 54. §-a alapján a perben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) rendelkezéseit kellett alkalmazni. Felhívta a 4/2006 számú Polgári Jogegységi Határozatot, amely szerint a bíróság a büntetőeljárás során bűnjelként lefoglalt dolgot közhatalmi tevékenysége részeként őrzi, kezeli, illetőleg gondoskodik őrzéséről, kezeléséről. Az ennek során bekövetkezett kárért - szerződésen kívüli károkozóként - az 1959. évi Ptk. 349. §-a alapján állhat fenn a felelőssége. A speciális kárfelelősség megállapításának különös feltételei fennálltak, mert az állított kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, ezért érdemben vizsgálta, hogy a bűnjelek őrzése, kezelése kapcsán az alperes károkozó magatartása megállapítható-e.

Felhívta a lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról szóló 11/2003(V.8.) IM-BM-PM együttes rendelet szabályait, értékelte a Kaposvári Nyomozó Ügyészség által készített foglalási jegyzőkönyvet, az összesített bűnjeljegyzék, valamint az alperes

által készített bűnjeljegyzék tartalmát, és azt a következtetést vonta le, azok alapján nem állapítható meg, hogy a nyomozó ügyészség a felperes által utóbb hiányolt könyvelési iratokat átadta volna az alperesnek. A felperes könyvelését végző K. Kft. ügyvezetőjének, **R.J-nak** tanúvallomása alapján azt is megállapította, hogy a könyveléssel kapcsolatos iratkezelés gyakorlata sem teszi megállapíthatóvá, hogy a könyvelésre átadott májusi könyvelési iratok a lefoglalás előtt visszakerültek felpereshez. Nagy súllyal értékelte, hogy a lefoglalt 135 dosszié a bűnjelek között az elrendelt vizsgálat szerint megtalálható, függetlenül attól, hogy az összesített bűnjeljegyzék 3. tételszáma alatt szereplő 135 dossziét az alperesi bűnjeljegyzékben megbontva, 3/1 és 3/2 tételszám alatt tüntették fel. Mivel az alperesi jogellenes, felróható magatartás - az iratok elvesztése - nem volt megállapító, a keresetet elutasította.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett, fellebbezésében a Pécsi Ítéltábla kizárása iránti kérelmet is előterjesztett. A fellebbezés elsősorban az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult lényeges eljárási szabálysértés miatt, másodlagosan annak megváltoztatására és a kereset teljesítésére.

A fellebbezés indokolása szerint lényeges eljárási szabálysértés abban áll, hogy az ügyben a kizárt bíróságnak minősülő Pécsi Ítéltábla kijelölése folytán annak területi- és szervezeti hatálya alá tartozó bírósággént járt el a Pécsi Törvényszék. Az ítélet megváltoztatását arra hivatkozással kérte, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűtlenül, helytelenül mérlegelte, a levont jogi következtetése is hibás, érdemi döntése ezért téves. Álláspontja szerint az alperes kártérítési felelősségének megállapítására alkalmas jogellenes magatartást megfelelően bizonyította azzal, hogy az alperes az okiratok másolatának kiadására irányuló kérelmét nem teljesítette, panaszára adott válaszában elismerte, hogy nála nem lelhetőek fel a hiányzó bizonylatok. Hivatkozott arra, hogy a foglalási jegyzőkönyvvel megfelelően bebizonyította, hogy a hiányolt bizonylatokat a nyomozó hatóság lefoglalta, hiszen a foglalási jegyzőkönyv szerint a 2011. június 3-i házkutatáskor a számlák "napjainkig" kerültek lefoglalásra, nem csupán - ahogy az elsőfokú bíróság megállapította - márciusig terjedő időszakra.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Kiemelte, a Kaposvári Nyomozó Ügyészség által átadott bűnjeljegyzéken, az átvett iratanyag között a per tárgyát képező bizonylatok tételesen nem szerepeltek, a felperes tehát tévesen hivatkozott arra, hogy azok az alperes kezelésébe kerültek volna. Kiemelte, a panasz kivizsgálása során tett nyilatkozatai nem tartalmaztak arra való utalást, hogy a hiányolt bizonylatok az alperes kezelésébe kerültek, csupán azt rögzítették, hogy a felperes által kiadni kért okiratok nem lelhetőek fel az átvett bűnjelek között.

A fellebbezés nem alapos.

A másodfokú bíróság rögzíti, hogy a Kúria 2018. június 27-én kelt Pkk.V. 24.770/2018/2. számú végzésével a Pécsi Ítéltábla kizárását megtagadta. Ebből következik, hogy a felperes álláspontjával szemben az első fokon eljáró Pécsi Törvényszéket nem kizárt bíróság jelölte ki az eljárásra, tehát az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 252. § (2) bekezdése alapján lényeges eljárási szabálysértés hiányában nem volt indok.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges lényeges tényeket illetően eljárási szabálysértés nélkül lefolytatott bizonyítás eredményeképpen lényegében helyes tényállást állapított meg, az abból levont jogi következtetéseivel, érdemi döntésével, és annak túlnyomórészt az

indokaival is egyetértett a másodfokú bíróság.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a felperes 23. sorszámú előkészítő iratba foglalt előadása, valamint R.J. tanúvallomása alapján kiegészíti azzal, hogy felperes az iratait dossziékban tartotta, amelyeken rajta volt az év és hónap megnevezése, illetve ha a teljes hónap nem fért el a dossziében, akkor a pontos dátum. A könyvelő cégnek könyvelésre az iratanyagot rendezetten, időrendben adta át a következő hónap első napjaiban, a könyvelő cég pedig a könyvelést követően lefűzött dossziékban adta vissza azokat a felperesnek.

A kiegészített tényállásra és a fellebbezésben foglaltakra tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú ítélet indokolását az alábbiakkal egészíti ki.

Az elsőfokú bíróság az alperes kártérítési felelősségét azért nem tartotta megállapíthatónak, mert megítélése szerint a felperes az 1959. évi Ptk. 349. § első bekezdésének utaló szabálya folytán irányadó 339. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek közül nem bizonyította a perben az alperes keresetben megjelölt és felrótt jogellenes magatartását.

Az 1959. évi Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdése a munkáltatói kártérítési felelősség speciális eseteként szabályozza az államigazgatási-, illetve bírósági- és ügyészségi jogkörben okozott kárért való felelősséget. Ennek megfelelően a munkáltatói felelősséghez képest többletfeltételeket is megállapít. Az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének feltétele, hogy a kárt államigazgatási jellegű tevékenységgel okozzák, csak olyan kár megtérítéséről rendelkezik, amely a közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező, intézkedő tevékenységgel, illetve ennek elmulasztásával függ össze. Az 1959. évi Ptk. 349. §-ában szabályozott tényállás háromféle magatartással valósítható meg, határozathozatallal, intézkedéssel, vagy ezek elmulasztásával. Az államigazgatási szerv (bíróság) kártérítési felelősségének a megállapításához ezek valamelyikének vonatkozásában kell teljesülnie az 1959. évi Ptk. 339. §-ban szabályozott általános kártérítési feltételeknek.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a lefoglalással, a lefoglalt dolog kezelésével, nyilvántartásával, őrzésével az alperes nem vitásan közhatalmi tevékenységet végzett, ezt követően helyesen indult ki abból, hogy a felperesnek a pernyertességéhez mindenekelőtt kétséget kizáróan azt kellett bizonyítania, hogy a 2011. április 1-től 2011. június 3-ig terjedő időszakra vonatkozó okiratait a nyomozó hatóság bűnjelként lefoglalta. Ezért ügydöntő jelentősége volt annak, a foglalási jegyzőkönyv, a nyomozás során készített összesített bűnjeljegyzék, illetve az alperes által készített bűnjeljegyzék alapján megállapítható-e a felperes - keresetet tartalmazó okiratának mellékletében tételesen felsorolt - iratainak lefoglalása.

A lefoglalás - az időközben már hatályon kívül helyezett, de a foglalás időpontjára tekintettel a jelen per elbírálásánál még irányadó - a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 151. § (1) bekezdése szerint a bizonyítás érdekében vagy az elkobzás, illetőleg a vagyonelkobzás biztosítására a dolognak a bíróság, az ügyész, illetőleg nyomozó hatóság általi őrzésbevétele vagy megőrzésének más módon történő biztosítása. A 154. § (2) bekezdése kimondja, a lefoglalt dolgokat jegyzőkönyvben vagy más okiratban a mennyiségük, értékük, minőségi állapotuk feltüntetésével, egyedi azonosításra alkalmas módon fel kell sorolni.

Mindezekből következik, hogy a büntetőeljárás során lefoglalt, a nyomozó hatóság birtokába került tárgyakról (iratokról) a lefoglaláskor készített jegyzőkönyv adott számot. A foglalási jegyzőkönyv tekinthető tehát a Pp. 195. § (1) bekezdése szerint olyan bizonyító erejű okiratnak, amely a

lefoglalás tényét, a lefoglalt dolgokat tételesen tartalmazza.

A lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának szabályairól szóló 11/2003. (V.8.) IM-BM-PM együttes rendelet 11. § (1) bekezdése szerint a hatóság a lefoglalt bűnjelekről - a lefoglalásról készített jegyzőkönyv adatainak megfelelően - bűnjeljegyzéket állít ki. Annak megítélésakor tehát, hogy a felperes által hiányolt okiratok lefoglalásra kerültek-e, a foglalási jegyzőkönyvön túl a Kaposvári Nyomozó Ügyészség által kiállított összesített bűnjeljegyzék és az alperes bűnjelkezelője által készített bűnjeljegyzék tartalma is vizsgálendő volt.

A felperes a keresetében a 2011. április 1-től 2011. június 3-ig terjedő időszakra vonatkozó banki és pénztári vegyes könyvelési bizonylatok ki nem adása miatt kérte az alperes kártérítési felelősségének megállapítását. Ezzel összhangban a keresetet tartalmazó okiratához mellékelte az alpereshez a 2.B.234/2012. ügyszám alatti büntetőeljárás kapcsán intézett kérelmeit az iratok, illetve irat-másolatok kiadása iránt, valamint az annak elmulasztása miatt előterjesztett panaszával kapcsolatos iratokat. Az alperes azonban panaszra adott válaszában a felperes álláspontjával szemben nem ismerte el, hogy az általa őrzött bűnjelek közül bármelyik is elveszett volna, hanem arról adott tájékoztatást, hogy a felperes által hiányolt okiratok nem lelhetők fel az átvett bűnjelek között. A hiányolt okiratok lefoglalását és így az alperes általi kezelését tehát ezek a bizonyítékok nem támasztották alá.

A perben rendelkezésre állt mind a foglalási jegyzőkönyv releváns része a felperesnél tartott házkutatás során lefoglalt bank, pénztár és egyéb könyvelési bizonylatok tekintetében, ezen túl a nyomozó hatóság által készített összesített bűnjeljegyzék, valamint az alperes bűnjeljegyzéke. Ezeknek az okiratoknak a releváns tartalmát az elsőfokú bíróság pontosan idézte, a másodfokú bíróság egyetértett azzal a következtetéssel is, hogy nem minősülnek olyan okiratnak, amelyek a felperesnél tartott házkutatás során a 2011. április 1-től június 3-ig terjedő időszakra vonatkozó banki és pénztári könyvelési bizonylatok lefoglalására vonatkoznának. A foglalási jegyzőkönyv valóban tartalmazza, hogy 2005. január 1-től 2011. napjainkig bezárólag kerültek lefoglalásra a felperes könyvelési anyagából bank, pénztár és vegyes könyvelési bizonylatok, ennek megfelelően az összesített bűnjeljegyzék 3. tételszám alatt a lefoglalt iratokat bank és pénztár vegyes könyvelési bizonylatokként jelölte meg úgy, hogy azok 2005. január 1-től 2011. júniusig terjedő időre vonatkoznak, az alperes által készített bűnjeljegyzék pedig az iratokat megbontva 3/1 és 3/2 tételszám alatt nevezte meg 2005. január 1-től kezdődő időszakra vonatkozó 21 db és 2008. január 1-től kezdődő időszakra vonatkozó 114.000 db bűnjelként.

A foglalási jegyzőkönyv és a bűnjeljegyzékek tehát a házkutatás során lefoglalt iratok között beazonosítható módon a felperes által tételesen felsorolt iratok egyikét sem tartalmazzák, bár lehetőséget biztosítanak olyan értelmezésre, amely szerint a 2011. április 1-től 2011. június 3-ig terjedő időszakra vonatkozó banki és pénztári vegyes könyvelési bizonylatok is lefoglalásra kerültek. Ezért a perben releváns tények megállapítása során a rendelkezésre álló egyéb adatok és bizonyítékok értékelésével kellett a foglalási jegyzőkönyv és bűnjeljegyzékek tartalmát értékelni.

A kiegészített tényállás szerint a felperes az iratait, könyvelési bizonylatait már a könyvelést megelőzően rendezetten dossziékban helyezte el, a könyvelést követően a könyvelő cégtől ugyancsak rendezetten, lefűzött dossziékban kapta vissza. Ennek a jelentősége abban áll, a perben nem volt vitás, az összesített bűnjeljegyzék 3. tételszáma alatt felsorolt könyvelési bizonylatok úgy kerültek lefoglalásra, hogy 135 dossziéba rendezett okiratot vett őrzésbe a nyomozó hatóság, 135 dosszié iratanyag került átadásra az alperes bűnjelkezelőjének, és a per adatai szerint a 135 dosszié bizonylat a lefoglalt bűnjelek között fellelhető - ezt a felperes sem vonta kétségbe. Amennyiben a

házkutatás előtt, akár már lekönyvelten, akár könyveletlenül, rendezetten, dossziékban lefoglalt iratok között lettek volna az április, május és június hónapra vonatkozó bizonylatok, akkor a felperes könyvelő tanú vallomásával is igazoltan fennállt iratkezelési gyakorlatára figyelemmel elvesztésük mindenképpen azzal a következménnyel járt volna, hogy a bűnjelek között már nem lehetne fellelni 135 irat dossziét, hanem csak kevesebbet. Abból tehát, hogy a lefoglalt 135 dossziényi bizonylat továbbra is bűnjelként a rendelkezésre áll, csak arra lehet megalapozottan következtetni, hogy a bűnjelek közül alperes nem vesztette el a felperes által hiányolt okiratokat, mert azok nem is kerültek lefoglalásra, ebből az okból nem lelhetők fel a bűnjelek között.

Az elsőfokú bíróság arra is megalapozottan hivatkozott, a foglalási jegyzőkönyvet és bűnjeljegyzékek 3. tételszámát azért sem lehet úgy értelmezni, hogy azok a 2005. január 1-től 2011 június 3-ig terjedő időszakra vonatkozó valamennyi banki, pénztári és vegyes könyvelési bizonylatokat tartalmazták, mert a bűnjeljegyzékek 43. és 44., valamint 47. és 48. tételszámai alatt felsorolt okiratok ugyancsak a 2011. évre vonatkozó pénztári és a bankpénztári bizonylatokként, számlakivonatokként kerültek megnevezésre.

A felperes könyvelését végző R.J. tanú vallomását a felperessel szemben az elsőfokú bíróság értékelte helytállóan, az okiratok könyvelésre átadásának rendjéből ugyanis valóban megalapozott következtetés volt levonható arra, amennyiben a felperes a könyvelendő iratanyagot minden hónap ötödikéig adta át a könyvelő cégnek, a könyveléshez szükséges időtartam 1-2 napot vett igénybe, a felperes pedig a könyvelt iratokat ezt követően 1-2 napon belül vette át, akkor a felperes azt sem bizonyította, hogy a májusi könyvelendő bizonylatai, egyéb okiratai a házkutatás helyszínénél szolgáló irodájában és nem a könyvelő cégnél voltak 2011. június 3-án.

A fentiek alapján a keresetben állított jogellenes károkozó magatartás tanúsítása nem volt megállapítható, ami az alperessel szemben a kereset elutasítását minden további feltétel nélkül indokoltta tette, ezért a kár bekövetkezését és összegét vizsgálni nem kellett.

Az ítélet az elsőfokú bíróság ítéletét az indoklás fenti kiegészítésével az 1952. évi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a másodfokú eljárásban is pervesztes lett, a pernyertes alperes részéről azonban másodfokú perköltség nem merült fel, ezért annak viseléséről rendelkezni nem kellett. A le nem rótt fellebbezési illetéket a felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján megillető személyes illetékmentessége folytán a költségmentességről szóló 6/1986. (VI. 25.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2018. november 7.

Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Dr. Berki Csilla s.k. bíró